

Til Norsk Tipping v/styreleder

Oslo, 14.01.10

Lars Sponheim

Norsk Presseforbunds offentlighetsutvalg merker seg at den nye styrelederen i Norsk Tipping ønsker å ta tak i de kritikkverdige forholdene i selskapet som er avdekket av Riksrevisjonen i 2008, og som fortsetter med nye granskinger etter de siste dagers avsløringer. Etter vårt syn blir en av de viktigste oppgavene til styret å gjenreise befolkningens tillit til Norsk Tipping.

Vår oppfatning er at det ikke er noe som skaper mer tillit enn åpenhet. Dette er også et prinsipp som trekkes frem i Norsk Tippings egne etiske retningslinjer, og vi tillater oss å vise til prinsipp nummer to i disse nevnte retningslinjene:

«Vi skal utøve vår virksomhet basert på ansvarlighet, integritet og åpenhet»

På Norsk Tippings egne hjemmesider vises det også til bakgrunnen for at man har et statlig eid tippeselskap i Norge:

”Kanaliserings av spill gjennom et offentlig selskap er blitt ansett som en hensiktsmessig organisering av pengespill fordi det gir god offentlig kontroll og innsyn innenfor et fastsatt lovverk. [...] I tillegg sørger offentlig kontroll for at inntektene fra pengespill kommer samfunnet generelt til gode.”

Det er derfor et paradoks at Norsk Tipping er et av få offentlig eide selskaper som har et særskilt unntak fra å bli omfattet av det fremste redskapet allmennheten har til å utøve kontroll med offentlig eide selskaper – offentliglova, jfr. Offentleglova § 2, 3.ledd jfr. Offentlegforskrifta § 1.

Norsk Presseforbund var en av dem som advarte sterkt mot å holde Norsk Tipping utenfor loven da ny offentlighetslov skulle vedtas. Vi er også av den oppfatning av at begrunnelsen for unntaket ikke er tilfredsstillende sett i forhold til kravene til øvrige offentlig eide selskaper i samme lov.

Begrunnelsen for unntaket er omtalt i kongelig resolusjon av 17.oktober 2008: ”Iverksetjing av lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd og forskrift til lova”. Der heter det:

”For det andre har departementet kome til at også Norsk Tipping AS bør haldast utanom lova. Jamvel om dette selskapet ikkje driv i direkte konkurranse med og på same vilkår som private aktørar, er det utsett for indirekte konkurranse frå utanlandske selskap som tilbyr spel over Internett, samt frå Norsk Rikstoto. Spørsmålet om Norsk Tipping AS sitt tilhøve til offentliglova

skal likevel utgreiast vidare for å vurdere om det er føremålstenleg å organisere selskapsstrukturen slik at delar av verksemda til Norsk Tipping AS blir underlagt offentleglova.”

Kravene til at øvrige offentlig eide selskaper skal kunne unntas fra loven er at de er i ”direkte konkurranse”. Vi viser her til Ot.prp.nr.102 (2004-2005), Til § 2 Verkeområdet til lova, s.116: ”Relevant konkurranse vil berre liggje føre dersom verksemda er utsett for konkurranse innanfor hovudmarknaden sin.” Videre vises det til følgende eksempel på hva som ikke kan sies å oppfylle kravene til konkurranse:

”Eit anna eksempel på ei verksemd som ikkje kan seiast å vere utsett for direkte konkurranse, er ei verksemd som har faktisk eller rettsleg monopol på å tilby ei teneste i Noreg, men der den norske marknaden lovleg har moglegheit til å kjøpe liknande tenester frå utlandet, for eksempel gjennom Internett. ”

Dette viser at hensynet til konkurranse fra utenlandske selskaper som tilbyr spill over internett tilsynelatende er ett annet for Norsk Tipping enn for øvrige selskaper i samme situasjon, uten at dette begrunnes særskilt.

Hva angår konkurranse fra Norsk Rikstoto er det også her motstridende argumentasjon hva angår Norsk Tipping, og øvrige offentlige selskaper. Det vises i samme odelstingsproposisjon til at det heller ikke er direkte konkurranse mellom Gardermoen og Torp lufthavn ” dels fordi de to lufthavnene blant annet på grunn av forskjell i lokalisering ikke vil ha sammenfallende passasjergrunnlag, og dels fordi tallet på destinasjonar ut fra Torp er mye lavere enn ut fra Gardermoen.” Samme resonnement burde vært benyttet i størrelsesforholdet mellom Norsk Tipping og Norsk Rikstoto.

Vi kan ikke se at det finnes noen god begrunnelse for hvorfor Norsk Tipping AS skal være unntatt reglene i offentleglova. Vi er også av den oppfatning at det er uheldig for selskapet – og for allmennheten for øvrig at det ikke finnes muligheter for løpende kontroll med og innsyn i selskapet. Reell tillit skapes ikke bak lukkede dører.

Vi oppfordrer derfor den nye styrelederen til å sette handling bak prinsippene om åpenhet i selskapet, og selv ta grep for at selskapet ikke lenger skal være unntatt fra offentleglova.

For offentlighetsutvalget i Norsk Presseforbund

Arne Jensen
Leder

Sara Holthe Jaklin
Juridisk rådgiver

Kopi:

Kulturminister Anniken Huitfeldt
Stortingets familie – og kulturkomité